

Tužilaštvo - Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine
Тужилаштво Босне и Херцеговине

Broj: T20 0 KTRZ 0008147 14
Sarajevo, 19.09.2014. godine

SUD BOSNE I HERCEGOVINE
-Sudiji za prethodno saslušanje-

Na osnovu člana 35. stav 2. tačka h) i člana 226. stav 1. Zakona o krivičnom postupku BiH, podižem

OPTUŽNICU

PROTIV:

- RAME ŽILIĆ**, sin Ahmeta i majke Zejne, rođene Leka, rođen 12.10.1953.g. u mjestu Tušila, općina Trnovo, nastanjen u mjestu Ovčari broj 25, općina Konjic, oženjen, po zanimanju tesar, slabog imovnog stanja, Bošnjak, državljanin BiH, neosuđivan,
- GAKIĆ ESADA**, sin Muharema i majke Zibe, rođene Bahtijar, rođen 08.05.1957.g. u mjestu Gakići, općina Konjic, nastanjen u mjestu Konjicu, ulica Varda broj 185, po zanimanju vozač, slabog imovnog stanja, oženjen, Bošnjak, državljanin BiH, neosuđivan,

Što su:

Za vrijeme rata u Bosni Hercegovini, u vrijeme oružanog sukoba na području Bosne i Hercegovine između Armije BiH sa jedna strane i Vojske Srpske Republike BiH i HVO sa druge strane, postupili suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava kršeći odredbe člana 3. stav 1. tačka a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba od 12.08.1949. godine, u prostorijama osnovne škole „Musala“, općina Konjic, gdje su bili zatvoreni civili hrvatske i srpske nacionalnosti, u svojstvu

pripadnika Armije BiH, nečovječno postupali sa zatvorenicima, nanoseći im velike patnje i povrede tjelesnog integriteta kao i povrede ličnog dostojanstva, tako što su:

Ramo Žilić i Gakić Esad -zajedno

1. Tačno neutvrđenog dana, najvjerojatnije početkom oktobra mjeseca 1994. godine, kao stražari zatvora u osnovnoj školi „Musala“, nečovječno postupali prema nezakonito zatvorenom Draganu Kuljaninu kojeg su u osnovnoj školi „Musala“ teško pretukli, na način što su ga, zajedno, udarali nogama i rukama, policijskom palicom, kundakom puške po cijelom tijelu, uslijed koje jačine udaraca je oštećeni pao na tlo, gdje su ga nastavili tući, naročito po glavi, a potom, dok je ležao na tlu, skakali mu cijelom težinom tijela po leđima, pa kada su završili sa polusatnim udaranjem, istom su naredili da se vrati nazad u učionicu, što je oštećeni i uradio, puzajući, jer od bolova nije mogao ustati, na koji način je oštećeni pretrpio snažni tjelesni i duševni bol te zadobio povrede u vidu prijeloma tri rebra, dva zuba, prijelom kažiprsta lijeva šake, povrede lijeve noge, dok mu je iz usta i nosa šiktala krv, a posljedice trpi i dan danas.¹

Ramo Žilić

2. Tačno neutvrđenog dana, u mjesecu julu 1993.g. u prostorijama osnovne škole „Musala“ u Konjicu, gdje su bili zatvorenici srpske i hrvatske nacionalnosti, u večernjim satima, kao stražar, zajedno sa više pripadnika Armije BiH, u više navrata, učestvovao u mučenju zatvorenika hrvatske nacionalnosti Zdravka Knežević, na način što su zahtjevali da potpiše izjavu sa prethodno pripremljenim sadržajem o navodnom silovanju u selu Dusina, općina Fojnica, a kada ne bi bili zadovoljni dobijenim odgovorom oštećenog, istog su snažno udarali nogama i rukama po cijelom tijelu sve dok nije potpisao izjavu koju su mu predložili, a kada su ga, nakon nekoliko dana, ponovo doveli u prostoriju za ispitivanje, mučili ga, na način što su mu prilikom ispitivanja gasili cigarete po ruci, dok im je dlan oštećenog služio kao

---

¹ Zapisnik o saslušanju svjedoka Kuljanin Dragana od 3.3.2014.g., Zapisnik o saslušanju svjedoka Rajka Mrkajić od 27.3.2014.g., Zapisnik o saslušanju svjedoka Branke Kuljanin od 3.3.2014.g., Zapisnik o saslušanju svjedoka Danila Vulić od 20.2.2014, Zapisnik o saslušanju svjedoka Radovana Đorđić od 19.2.2014.g., Zapisnik o saslušanju svjedoka Slobodana Mrkajić od 31.3.2014.g., Zapisnik o saslušanju svjedoka Novice Đorđić od 22.4.2014.g.

pepeljara, udarali nogama rukama po cijelom tijelu, na koji način su mu nanosili snažan tjelesni i duševni bol.

2.1. Tačno neutvrđenog dana u prvoj polovini mjeseca augusta 1993. godine, u kasnim noćnim satima, u prostorijama osnovne škole „Musala“ u Konjicu, gdje su bili zatvorenici srpske i hrvatske nacionalnosti, zajedno sa više zasad nepoznatih pripadnika Armije BiH, u zatvoru Musala, učestvovao u nečovječnom postupanju i namjernom nanošenju velikih patnji i duševnog bola većem broju zatvorenika hrvatske nacionalnosti, među kojima je bio oštećeni Zdravko Knežević a sve na naročito okrutan i ponižavajući način, tako što su mu naredili da se skine gol, a potom ga udarali rukama i nogama po tijelu, tjerali ga da drugom zatvoreniku stavlja polni organ u usta, što je morao i učiniti, a potom da stavlja polni organ drugom zatvoreniku u anus a što, zbog polne nemoći nije uradio, te ga užarnom letvom pržili po genitalijama, zbog čega je oštećeni vrištao od bolova, što je sve za posljedicu imalo nanošenje velikih patnji i teške tjelesne ozlijede oštećenom Zdravku Knežević.²

3. Neutvrđenog datuma u mjesecu julu 1993.g., u prostorijama osnovne škole „Musala“ u Konjicu, u više navrata, tukao oštećenog Ivu Erenda na način što ga je udario nekoliko puta otvorenim dlanom ruke po licu, da bi potom, neutvrđenog dana u mjesecu augustu 1993.g. u prostorijama osnovne škole „Musala“ u Konjicu, sudjelovao u nanošenju tjelesnog i duševnog bola većem broju zatvorenika među kojima je bio oštećeni Ivo Erenda na način što ih je tjerao da rade 50 sklekova, da trče 50 krugova unutar te prostorije, a one koji to zbog iznemoglosti ne bi uradili, tukao ih nogama pa je tako i oštećenog Ivu Erendu, desetak puta udario nogom u tijelo, što je sve za posljedicu imalo nanošenje fizičke i psihičke boli.³

Čime su počinili krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav.1 tačka c) KZBIH u vezi sa čl. 29 KZBIH, a sve u vezi sa članom 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine,

² Zapisnik o saslušanju svjedoka Zdravka Knežević od 15.04.2014., od 19.12.2013.g., od 9.5.2012.g., od 20.10.2011.g. i 23.10.1995.g, Zapisnik o saslušanju svjedoka Nino Arapović od 29.03.2012.g., Zapisnik svjedoka Brune Borasa od 5.4.2012.g. Zapisnik o saslušanju svjedoka Karla Jurić od 18.01.2013.g.

³ Zapisnik o saslušanju svjedoka Ivo Erenda od 06.01.2014. i od 25.04.2014. godine., Zapisnik svjedoka Cmiljana Tomić od 19.05.2014.g.

Stoga

P R E D L A Ž E M

1. Da se pozovu:

- Tužilac Tužilaštva BiH
- Optuženi Ramo Žilić sa Duškom Tomić advokatom iz Sarajeva
- Optuženi Gakić Esad sa Šefikom Cvikom advokatom iz Sarajeva

2. Da se provedu dokazi:

a) saslušanjem svjedoka:

1. Dragan Kuljanin, nastanjen u Švedskoj, adresa Sorgardsgatan 40 58645 Linkopining,
2. Branka Kuljanin, nastanjena Švedskoj, adresa Sorgardsgatan 40 58645 Linkopining,
3. Danilo Vulić, nastanjen u Beogradu, put za Lipar 3a, Voždovaz, Beograd,
4. Radovan Đorđić, nastanjen u Beogradu ulica Kragujevački put 101 b –Vrčin Beograd,
5. Rajko Mrkajić, nastanjen u Biljenini, Dvorovi-Beogradska broj 19,
6. Slobodan Mrkajić, nastanjen u Rogatici, adresa Rudo 1 bb,
7. Novica Đorđić, nastanjen u Zrenjaninu, Republika Srbija, na adresi Vrbaski red br. 21, Zrenjanin,
8. Zdravko Knežević, nastanjen u Svetog trojstva br. 90., Dugo selo Lukačko 33406 Lukač, Republika Hrvatska,
9. Ivo Erenda, nastanjen u Virovitici, Republika Hrvatska, na adresi Virovitica, Lukač broj 163, općina Lukač,
10. Pero Jozić, nastanjen u Mostaru, ulica Kralja Tomislava broj 75
11. Goran Karlušić, nastanjen u Mostaru, Ortiješ bb
12. Pašan Širbegović, nastanjen u Konjicu u ulici Zuke Džumhura broj 86
13. Nino Arapović nastanjen u Mostaru, ulica don Ivana Musića broj 9
14. Bruno Boras, nastanjen u Mostaru, ulica Ortiješ bb
15. Cmiljan Tomić, nastanjen u Ljubuškom, Mostarska vrata bb
16. Fadil Čukle, nastanjen u Konjicu, 3.mart broj 28
17. Ibrahim Halebić, nastanjen u Konjicu, Homolje bb

18. Karlo Jurić, nastanjen u Čapljini, Bivolje brdo bb

19. Doc dr sc Davorin Kozomara dr med.

b) da se izvrši uvid u:

1. Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti stupila je na snagu u momentu donošenja „odmah“ i objavljena je u „Službenom listu R. BiH“, broj 1/92 od 09.04.1992. godine,
2. Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R.BiH“ broj 7/92 od 20. juna 1992. godine,
3. Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R.BiH“ broj 50/95,
4. Uredba sa zakonskom snagom o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine objavljena u „Službeni list R.BiH“ broj 4/92 od 20. maja 1992. godine,
5. Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine, objavljena u „Službenom glasniku srpskog naroda u BiH“, broj 6/92 od 12.-17-maja 1992.g.,
6. Odluka o uspostavi HZHB, Narodni list HR Herceg Bosna, rujan 1992.g.,
7. Odluka o formiranju HVO, broj 2/92 od 08.04.1992.g.,
8. Uvjerenje o zdravstvenom stanju Dragana Kuljanin broj 133/13 od 3.9.2013.g.,
9. Dopis Federalnog Ministarstva za pitanje boraca i invalida odbrambeno – oslobodilačkog rata, Sektor za pitanje evidencija iz oblasti vojne obaveze, pov. broj 07-03-70-1/14 od 07.04.2014.g. sa priložima: obrazac VOB1, VOB2 i VOB3 na ime Gakić Esad i Žilić Ramo,
10. Dopis Ministarstva odbrane BiH, broj: 13-04-1-69-1/14 od 01.04.2014.g. sa priložima: ovjerena kopija Evidencije pripadnosti VJ 5664 – 4. bataljon vojne policije i ovjerena kopija spiska vojnih lica VJ 5094 - 443 bbr. (Vob 8) na ime Žilić Ramo, ovjerena kopija Evidencije pripadnosti VJ 5664 – 4. Bataljon vojne policije (Vob 8) na ime Gakić Esad,
11. Naredjenje komadanta operativne grupe Igman broj 01/1 od 22.04.1993.g.(ovjerena kopija),
12. Naredba komadanta OGI IKM Bradina broj 01/12 od 24.04.1993.g.,(ovjerena kopija)
13. Dnevni izvještaj BVP 4.Korpusa broj 01/P-B-47/93 od 01.05.1993.g., (ovjerena kopija)
14. Naređenje OGI IKM Bradina broj 01/44/93 od 02.05.1993.g.,(haški broj 01854038)
15. Naredba OGI IKM Bradina broj 01-130/93 od 20.05.1993.g,(ovjerena kopija)
16. Dnevni izvještaj BVP 4.Korpusa broj 01/P-5-03-73/93 od 27.05.1993.g., (ovjerena kopija)
17. Naredba BVP 6.Korpusa od 07.02.1994.g., (ovjerena kopija)

18. Spisak pripadnika BVP 4.Korpusa broj 01/P-09-295/94 od 22.02.1994.g.,ČVP Konjic pod brojem 35.Gakić Esad,Obezbjeđenje Musala pod brojem 8.-Žilić Ramo (ovjerena kopija)
19. Spisak zatvorrenika srpske nacionalnosti koji se nalaze u Musali na dan 23.8.1993.g.(red.broj 46-Kuljanin Dragan)
20. Spisak zatvorrenika srpske nacionalnosti koji se nalaze u Musali na dan 1.10.1993.g.(red.broj 44-Kuljanin Dragan)
21. Spisak zatvorrenika srpske nacionalnosti koji se nalaze u Musali na dan 27.5.1993.g.(red.broj 40-Kuljanin Dragan)
22. Spisak zatvorrenika hrvatske nacionalnosti koji se nalaze u Musali na dan 23.8.1993.g.(red.broj 68-Erenda Ivo, red.broj 118-Knežević Zdravko)
23. Spisak zatvorrenika hrvatske nacionalnosti koji se nalaze u Musali na dan 1.10.1993.g.(red.broj 67-Erenda Ivo, red.broj 116-Knežević Zdravko)
24. Nalaz i mišljenje dr Kozomara Davorina o težini tjelesnih povreda oštećenika Knežević Zdravka od 21.05.2014.g. sa pratećom medicinskom dokumentacijom,
25. Izvod iz kaznene evidencije za lica Gakić Esad i Žilić Ramo.
26. Analiza prikupljenih podataka o stradanju Srba u općini Konjic(ovjereni haški broj)
27. Krivična prijava Republike Srbije MUP direkcija policije Uprava kriminalističke policije , služba za otkrivanje ratnih zločina broj KU-150/13 od 16.9.2013.g., koja je putem Sporazuma o saradnji u progonu učinilaca krivičnog djela Ratnog zločina od strane Tužilaštva za ratne zločine republike Srbije proslijeđena Tužilaštvu BiH, sa priložima

REZULTATI ISTRAGE

Rezultati istrage koje je provelo ovo Tužiteljstvo na nedvojben način potvrđuje osnovanost ove optužnice, odnosno navoda da su osumnjičeni Ramo Žilić i Gakić Esad na način, u vrijeme, u mjestu i pod okolnostima, kako je to navedeno u izreci optužnice, počinili krivično - pravne radnje navedene u ovoj optužnici, a iz kojih radnji proizlaze sva bitna obilježja kaznenog djela za koja se terete.

Dokazima koje je Tužiteljstvo pribavilo tokom istrage, kako materijalnim tako i iskazima saslušanih svjedoka, utvrđeno je:

- da su osumnjičeni krivično djelo koja im se ovom optužnicom stavlja na teret počinili za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini, u vrijeme oružanog sukoba na području Bosne i Hercegovine,
- da krivično - pravne radnje za koje se terete osumnjičeni iz izreke optužnice predstavljaju teške povrede Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12.avgusta 1949. godine,
- da su žrtve bili civili, te da su shodno toj činjenici bili zaštićeni navedenim odredbama IV Ženevske konvencije,
- da je krivično djelo koje se osumnjičenima stavlja na teret izvršeno na području općine Konjic,
- da su osumnjičeni krivično djelo koje im se ovom optužnicom stavlja na teret izvršili kao pripadnici Armije BiH, odnosno kao pripadnici jedne strane u sukobu,
- da krivično - pravne radnje koje su osumnjičeni počinili nisu bile opravdane vojnom nuždom,
- da iz prikupljenih dokaza tokom istrage jasno proizilazi da postoji neksus između rata, odnosno oružanog sukoba i počinjenog krivičnog djela iz dispozitiva optužnice, te da su osumnjičeni iskoristili svoj „nadređeni“ vojni položaj kao i položaj oštećenih osoba kao „podređenih osoba“ kako bi poduzeli inkriminirane radnje.

Rat u Bosni i Hercegovini

Na temelju članka 8. Uredbe sa zakonskom snagom o obrani (Službeni list R.BiH broj 4/92). Na prijedlog Glavnog štaba oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo R.BiH na sjednici održanoj 20.06.1992. godine, donijelo je Odluku o proglašenju ratnog stanja. Ovom odlukom na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine proglašeno je ratno stanje. Ta odluka je objavljena u Službenom listu R.BiH broj:7/92 i stupila je na snagu dana 20.06.1992. godine, dok je neposredna ratna opasnost proglašena na sjednici predsjedništva R BiH dana 08.aprila 1992.g. što je objavljeno u Sl.listu R BiH broj 1 od 9.aprila 1992.g.

Odluka o formiranju vojske Srpske Republike BiH objavljena je u Službenom glasniku srpskog naroda u BiH broj 6 od 12-17.maja 1992.g.

Odluka o formiranju Hrvatskog vijeće odbrane (HVO) donesena je 08.04.1992. godine.

Ratno stanje na teritoriji Bosne i Hercegovine je trajalo do 20.06.1995. godine, kada je Predsjedništvo BiH donijelo Odluku o ukidanju ratnog stanja.

Evidentno je da je u inkriminirajućem periodu u Bosni i Hercegovini, odnosno na području općine Konjic postojao oružani sukob između Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine i Armije BiH, a od aprila mjeseca 1993. godine, pa do potpisivanja Vašingtonskog sporazuma 24.02.1993. godine isukob između Armije BiH i HVO-a, a što je i vidljivo kako iz materijalnih dokaza koje je Tužilaštvo BiH pribavilo tokom istrage tako i iz iskaza svjedoka koji su saslušani u Tužilaštvu BiH, nedvojbeno proizilazi da je tokom 1992.godine na teritoriji Bosne i Hercegovine, odnosno općine Konjic postojao sukob između Vojske Srpske Republike BiH i Armije BiH, te da je u drugoj polovini 1993. godine te početkom 1994. godine postojao i sukob između Armije BiH i HVO-a.

Blanketni propis

Zajednički član IV Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12. augusta 1949. Godine propisuje da prema osobama koje ne sudjeluju neposredno u neprijateljstvima podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i osobe onesposobljene za borbu usljed lišenja slobode ili iz bilo kojeg drugog razloga, postupace se u svakoj prilici čovječno, bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili uvjerenju, spolu, rođenju ili imovnom stanju, ili bilo kojem drugom sličnom mjerilu. U tom cilju, zabranjeni su i ubuduće se zabranjuju, u svako doba i na svakom mjestu, prema gore navedenim osobama, sljedeći postupci:

- Povrede koje se nanose životnom i tjelesnom integritetu, naročito sve vrste ubojstava, osakaćenja, svireposti i mučenja;
- povreda ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci;

Svojstvo osumnjičenih

Iz materijalnih dokaza proizilazi da je osumnjičeni Ramo Žilić od 04.05.1993.g. do 30.12.1995.g., bio pripadnik Armije BiH kako je to navedeno u materijalnom dokazu Sektora za pitanja evidencija iz oblasti vojne obaveze Federalnog Ministarstva za pitanje boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, te da je Gakić Esad od 15.04.1992. godine do 22.04.1996. godine bio pripadnik Armije BiH, te iz tih dokaza nesporno proizilazi da su u inkriminisano vrijeme bili pripadnici jedne strane u sukobu. O tome su potvrdili i saslušani svjedoci.

Mens rea

Kao element odgovornosti osumnjičenih je element saznanja koji govori da su osumnjičeni bili svjesni da kao pripadnici jedne strane u sukobu radnjama opisanim u dispozitivu optužnice, postupaju prema civilima koji se nalaze u zatvoru u osnovnoj školi „Musala“ u Konjicu, odnosno koji se nalaze u podređenom položaju tj. da su izloženi atmosferi terora stvorenoj ubijanjem i zlostavljanjem.

Svjedocima dokazujemo poduzimanje kivično-pravnih radnji koje se optuženima stavljaju na teret. Opisacemo ukratko kako i na koji način su se desili ovi krivično- pravni događaji.

Navode iz tačke 1. dispozitiva optužnice potvrđuju iskazi sljedećih svjedoka: oštećeni Dragan Kuljanin, Radovan Đorđić, Rajko Mrkajić, Slobodan Mrkajić, a posredno su potvrdili: Novica Đorđić, Branka Kuljanin i Danilo Vulić.

Svjedok – oštećeni **Dragan Kuljanin** je na jasan i nedvosmislen način opisao kako su ga nekoliko dana prije razmjene, a koja je bila 04.10.1994. godine, u prostorijama osnovne škole „Musala“ Konjic, gdje je bio zatvoren, brutalno pretučen od strane stražara Rame Žilić i Esada Gakić. Svjedok – oštećeni Dragan Kuljanin navodi da su ga Ramo Žilić i Esad Gakić počeli već tući u samoj svlačionici, a nastavili i u hodniku ispred svlačionice, da bi ga potom odveli u kupatilo gdje su se nalazili tuševi. Oko pola sata su ga udarali policijskom palicom, kundakom puške, nogama i rukama po čitavom tijelu, da bi ga potom oborili na pod, gdje su ga nastavili udarati, naročito po glavi i skakati po leđima. Od posljedica ovog premlaćivanja glava mu je bila sva u podljevim, oči zatvorene, iz usta i nosa mu je šiktala krv, izbijena su mu dva prednja zuba, leđa su mu bila modra, a desna plećka gotovo odvaljena, polomljena su mu tri rebra i kažiprst lijeve šake, a lijeva noga mu je slomljena i totalno deformisana što je vidljivo i dan-danas i za što svjedok posjeduje i svu potrebnu medicinsku dokumentaciju. Nakon ovog premlaćivanja, Ramo Žilić i Esad Gakić su ga natjerali da se

vratu u svlačionicu broj 3, u kojoj je bio zatvoren, što je on i učinio, ali puzeći, jer nije mogao ispraviti od zadobijenih batina.

Svjedok je prilikom saslušanja u prostorijama Tužilaštva BiH na predanom foto-albumu prepoznao osumnjičene Ramu Žilić i Esada Gakić i potvrdio je da su mu oni počinili gore navedene protupravne radnje, kao i to da su Ramo Žilić i Esad Gakić bili stražari u zatvoru u osnovnoj školi „Musala“.

Svjedok **Radovan Đorđić** je izjavio da je i on bio zatvoren u zatvoru „Musala“ i to od sredine novembra 1992. godine pa sve do 05.10.1994. godine. Sjeća se da je pred samu razmjenu, oko 04.10.1994. godine pretučen Dragan Kuljanin. Psihički i fizički je maltretiran od strane stražara Esada Gakić, koji je Dragana Kuljanin udario stisnutim pesnicama, šamarima, nogama po čitavom tijelu. Tukao ga je u hodniku ispred svlačionice i on je to iz neposredne blizine vidio jer su vrata od svlačionice bila otvorena. Dragan Kuljanin je poslije ovog premlaćivanja izgledao jako loše, imao je više uboja na leđima, slabinama, grudima, potiljku i vratu.

Svjedok **Rajko Mrkajić** je izjavio da se dobro sjeća jedne prilike kada je pretučen Dragan Kuljanin, a to je bilo pred samu razmjenu njih zatvorenika iz „Musale“, a koja je trebala biti u oktobru 1994. godine. Stražari Ramo Žilić i Esad Gakić su se derali po hodniku i utjerivali zatvorenike u njihove svlačionice. Tada je Esad Gakić u hodniku ispred svlačionice počeo udarati Dragana Kuljanin i to policijskom palicom po čitavom tijelu, a kada je Dragan pao na pod, Esad Gakić ga je nastavio udarati nogama. Nakon toga ga je uhvatio za kragnu i izvukao iz hodnika. Kada se Dragan vratio u svlačionicu bio je sav krvav i modar u licu, vidjelo se da je pretučen.

Svjedok je prilikom saslušanja na predanom foto-albumu prepoznao osumnjičene Ramu Žilić i Esada Gakić.

Svjedok **Slobodan Mrkajić** je potvrdio da je i Dragan Kuljanin tučen.

Svjedoci Novica Đorđić, Branka Kuljanin i Danilo Vulić su posredno potvrdili navode iz tačke 1. dispozitiva optužnice.

Svjedok **Novica Đorđić** je čuo da je Dragan Kuljanin pretučen, a tu večer je u prostorijama zatvora „Musala“ vidio i Ramu Žilić i Esada Gakića.

Svjedokinja **Branka Kuljanin**, supruga oštećenog Dragana Kuljanin, svjedoči o fizičkom izgledu, kao i psihičkom stanju u kojem se nalazio njen suprug po izlasku iz zatvora „Musala“. Navodi da je tako loše izgledao da ga ni djeca nisu prepoznala, a i ona sama je bila u šoku kada ga je vidjela. Bio je vidno mršav, neuhranjen, šepao je na lijevu nogu, imao je bolove u glavi, vratu, desnoj plečki, a

kažiprst lijeve ruke mu je bio u neprirodnom položaju od posljedica preloma. Dragan joj je jedne prilike rekao da su mu te povrede nanijeli Esad Gakić i Ramo Žilić.

Svjedok **Danilo Vulić**, također potvrđuje loše fizičko, a i psihičko stanje Dragan Kuljanin po izlasku iz zarobljeništva. Naime, njegova sestra, Branka Kuljanin je bila sa djecom kod njega u Beogradu kada je došao Dragan iz zarobljeništva. Pa navodi, kako je Dragan bio izuzetno iscrpljen i nemoćan, imao je vidne podlive i masnice po tijelu koje su kako mu je Dragan rekao nastale od fizičkog premlaćivanja u zarobljeništvu. Bio je izuzetno blijed, mršav i često mu se žalio da ima glavobolje i teško je disao. Sjeća se da je imao vidne podlive na potkoljenici i plečkama, a bili su i vidni uboji na predjelu grudnog koša koji su bili natečeni i modri. Imao je veliku posjekotinu na tjemenu glave i polomljen kažiprst na lijevoj šaci.

Navode iz tačke 2. dispozitiva optužnice potvrđuje izjava svjedoka-oštećenog **Zdravka Knežević**, koji je izjavio da je odmah prvu noć nakon što je zatvoren u „Musalu“, gdje je došao 07.07.1993. godine, odveden na ispitivanje. Na ispitivanje je izveden od stražara koji se prezivao Macić, a kojeg su zvali „Maca“, a naknadno je saznao da se on zove Ibro. Taj Macić ga je u jednoj prostoriji gdje su vršena ispitivanja vezao za radijator. Tu su bili još i stražar Ramo Žilić, brat od upravnika Edhema Žilić i stražar „Osmo“. Njih trojica su ga udarali rukama, nogama, po svim dijelovima tijela. Morao je dati neku izjavu koju je neko od tih čuvara imao u rukama, tražili su od njega da prizna neko silovanje koje se desilo navodno u Dusini. Optužili su ga da je zajedno sa još trojicom civila hrvatske nacionalnosti silovao neku djevojku Amiru, a da su je potom i ubili. Tu istu noć je više puta vođen na ispitivanje. Svaki put su bila ta trojica stražara koji su ga tukli, Ramo Žilić, macić i Osmo, iznuđujući priznanje za silovanje. Nakon što je morao potpisati i priznati silovanje pod njihovim batinjanjem, situacija je bila još gora. Ti stražari su bili užasni, tukli su ga do iznemoglosti. Prilikom jednog ispitivanja Ramo Žilić, „Osmo“ i „Maca“ su ga pržili i gasili mu cigarete po rukama. Njegova ruka im je služila kao pepljara, a potom bi Ramo Žilić, „Maca“ i „Osmo“ gasili cigarete u njegovim rukama što mu je izazvalo strašnu bol. Svakodnevno je izvođen na ispitivanje i to svaki put od strane Rame Žilić, „Mace“ i Osme.

Svjedok je prilikom saslušanja u prostorijama Tužilaštva BiH na predčenom foto-albumu prepoznao osumnjičenog Ramu Žilić.

Navode iz tačke 2.1. dispozitiva optužnice potvrđuje izjava svjedoka-oštećenog **Zdravka Knežević**, koji je izjavio da bio početak ili sredina mjeseca augusta 1993. godine, poslije ponoći,

Ramo Žilić, „Maca“ i „Osma“ su probudili njih četvoricu zatvorenika i odveli ih u jednu učionicu u školi. U toj učionici je bila naložena vatra i tu se nalazila još tri ili četiri vojnika koje nije poznao. Ramo Žilić, „Maca“ i Osma su im naredili da se skinu goli, što su oni i morali uraditi. Onda su ih počeli tući rukama i nogama, a zatim su im naredili da puše jedan drugome polni organ, što su i morali uraditi tako što su kleknuli na koljena, a potom su to radili jedan drugome. Ta strahota je trajala sigurno 5 minuta, a potom su ga tjerali da opće u anus pa je morao stati iza leđa zatvoreniku a zbog nedostatka erekcije odnos nisu imali. Dok su to radili, oni su se smijali, a potom su Ramo Žilić, „Maca“ i „Osma“ uzeli letve koje su gorjele i tim su ih udarali, a potom su im tim letvama koje su gorile pržili u predjelu prepona i spolnih organa. Trpio je nesnosne bolove, ječao je, plakao. Ne zna kolio je to trajalo, ali zna da je gubio svijest i padao na tlo i zna da je neko od tih stražara urinirao po njemu. Nakon dva do tri sata, vraćeni su u svlačionice. Od posljedica ovog mučenja, svjedok-oštećeni je i psihički obolio, a za zadobijene ozljede posjeduje i odgovarajuću medicinsku dokumentaciju. Svjedok je prilikom saslušanja u prostorijama Tužilaštva BiH na predloženom foto-albumu prepoznao osumnjičenog Ramu Žilić.

Posredni svjedoci koji potvrđuju navode oštećenog a time i ovu tačku optužnice su svjedoci Nino Arapović, Karlo Jurić i Bruno Boras. Nino Arapović je potvrdio da je čuo kako su momci iz Dusine fizički maltretirani i paljeni u predjelu polnih organa a vidio je da se teško kreću, Karlo Jurić je potvrdio kako kritične noći nitko od zatvorenika nije mogao spavati od jauka i pomaganja momaka iz Dusine, cijelu noć su ih tukli i palili po genitalijama, a u jutro kada su ih vratili, u prostoriji gdje su se nalazili zatvorenici, oni su bili u polusvjesnom stanju, te su ih vojnici donosili i ubacivali u prostoriju kao vreće. Bruno Boras je potvrdio kako je lično čuo kako su te momke tukli, jauca, paljene su im genitalije a misli da su i seksualno zlostavljani.

Doktor Davorin Kozomara je u svom nalazu i mišljenju potvrdio da je oštećeni Zdravko Knežević zadobio teške tjelesne ozljede u vidu opekline II stupnja u području prepona obostrano, mošniji i penisa.

Navode iz tačke 3 dispozitiva optužnice potvrđuje izjava svjedoka-oštećenog **Ive Erenda**, koji je izjavio kako je u „Musalu“, doveden zajedno sa ostalim zatvorenicima, početkom mjeseca jula 1993. godine, te su po dolasku odmah postrojani u hodniku osnovne škole „Musala“, gdje ih je dočekaо stražar po prezimnu Macić koji ih je udario nogama i rukama, a tu je bio i brat od upravnika Žilića koji ih je bio stariji od brata upravnika i imao je nekih 40- ak godina, koji ga je također tukao tako što mu je udario po nekoliko šamara.

Svjedok je prilikom saslušanja u prostorijama Tužilaštva BiH na predodčenom foto-albumu prepoznao osumnjičenog Ramu Žilić, kojeg on zna kao upravnikov brat.

Ivo Erenda, je izjavio da je jedne prilike, upravnikov brat izveo sve njih iz svlačionice u kojoj su bili zatvoreni i odveo ih u susjednu zgradu pored sportske sale, te ih tjerao da rade po 50 sklekova i on bi one koji nisu mogli raditi sklekove tukao nogama po tijelu dok su bili u ležećem položaju i njega je udario 10-ak puta nogom. Nakon toga ih je tjerao da trče unutar te prostorije, 50 krugova, te bi prilikom trčanja, one koji ne bi mogli trčati udarao nogama.

Navode iz ove tačke je potvrdio i svjedok **Cmiljan Tomić** koji je izjavio kako je negdje u augustu 1993.g. Ramo Žilić naredio njima zatvorenima da trče po 50 krugova unutar sale te da prave sklekove što je i on sam morao raditi. Tu je bilo straih i nepomičnih zatvorenika pa kada netko od njih ne bi mogao to uraditi, on bi ga udarao nogom u stražnjicu i druge dijelove tijela.

Drugi svjedoci koji se navode u optužnici, kao svjedoci potvrđuju prisustvo optuežnih u zatvoru Musala kao i na ličnost optuženih. To su svjedoci Pero Jozić, Goran Karlušić, Pašan Širbegović, Fadil Čukle i Ibrahim Halebić.

Matrijali koji potkrepljuju navode optužnice

1. Zapisnik o saslušanju osumnjičenog Rame Žilić ,od 20.5.2014
2. Zapisnik o saslušanju osumnjičenog Esada Gakić od 20.5.2014
3. Zapisnik o saslušanju svjedoka Kuljanin Dragana od 3.3.2014.g.,
4. Zapisnik o saslušanju svjedoka Branke Kuljanin od 3.3.2014.g.,
5. Zapisnik o saslušanju svjedoka Danila Vulić od 20.2.2014,
6. Zapisnik o saslušanju svjedoka Radovana Đorđić od 19.2.2014.g.,
7. Zapisnik o saslušanju svjedoka Rajka Mrkajić od 27.3.2014.g.,
8. Zapisnik o saslušanju svjedoka Slobodana Mrkajić od 31.3.2014.g.,
9. Zapisnik o saslušanju svjedoka Novice Đorđić od 22.4.2014.g.
10. Zapisnik o saslušanju svjedoka Zdravka Knežević od 15.04.2014., 19.12.2013.g., od 9.5.2012.g., od 20.10.2011.g. i 23.10.1995.g,
11. Zapisnik o saslušanju svjedoka Nino Arapović od 29.03.2012.g.,
12. Zapisnik o saslušanju svjedoka Karlo Jurić od 18.01.2012.g.,
13. Zapisnik o saslušanju svjedoka Bruno Boras od 07.02.2014. i 05.04.2012.g.,
14. Zapisnik o saslušanju svjedoka Ivo Erenda od 25.04.2014.g. i 06.01.2014.,

15. Zapisnik o saslušanju svjedoka Cmiljan Tomić od 19.05.2014.g.,
16. Zapisnik o saslušanju svjedoka Pero Jozić od 09.06.2014.g. i 04.04.2012.g.,
17. Zapisnik o saslušanju svjedoka Goran Karlušić od 09.06.2014. i 17.04.2012.g.,
18. Zapisnik o saslušanju svjedoka Pašan Širbegović od 10.06.2014. i 11.04.2012.g.,
19. Zapisnik o saslušanju svjedoka Fadil Čukle od 04.06.2014. i 26.04.2012.g.,
20. Zapisnik o saslušanju svjedoka Ibrahim Halebić od 12.04.2012.g.,

a potom materijalni dokazi kako slijedi:

21. Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti stupila je na snagu u momentu donošenja „odmah“ i objavljena je u „Službenom listu R. BiH“, broj 1/92 od 09.04.1992. godine,
22. Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R.BiH“ broj 7/92 od 20. juna 1992.godine,
23. Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R.BiH“ broj 50/95,
24. Uredba sa zakonskom snagom o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine objavljena u „Službeni list R.BiH“ broj 4/92 od 20. maja 1992. godine,
25. Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine, objavljena u „Službenom glasniku srpskog naroda u BiH“, broj 6/92 od 12.-17-maja 1992.g.,
26. Odluka o uspostavi HZHB, Narodni list HR Herceg Bosna, rujan 1992.g.,
27. Odluka o formiranju HVO, broj 2/92 od 08.04.1992.g.,
28. Uvjerenje o zdravstvenom stanju Dragana Kuljanin broj 133/13 od 3.9.2013.g.,
29. Dopis Federalnog Ministarstva za pitanje boraca i invalida odbrambeno – oslobodilačkog rata, Sektor za pitanje evidencija iz oblasti vojne obaveze, pov. broj 07-03-70-1/14 od 07.04.2014.g. sa priložima: obrazac VOB1, VOB2 i VOB3 na ime Gakić Esad i Žilić Ramo,
30. Dopis Ministarstva odbrane BiH, broj: 13-04-1-69-1/14 od 01.04.2014.g. sa priložima: ovjerena kopija Evidencije pripadnosti VJ 5664 – 4. bataljon vojne policije i ovjerena kopija spiska vojnih lica VJ 5094 - 443 bbr. (Vob 8) na ime

Žilić Ramo, ovjerena kopija Evidencije pripadnosti VJ 5664 – 4. Bataljon vojne policije (Vob 8) na ime Gakić Esad,

31. Naredjenje komadanta operativne grupe Igman broj 01/1 od 22.04.1993.g.(ovjerena kopija),
32. Naredba komadanta OGI IKM Bradina broj 01/12 od 24.04.1993.g.,(ovjerena kopija)
33. Dnevni izvještaj BVP 4.Korpusa broj 01/P-B-47/93 od 01.05.1993.g., (ovjerena kopija)
34. Naređenje OGI IKM Bradina broj 01/44/93 od 02.05.1993.g.,(haški broj 01854038)
35. Naredba OGI IKM Bradina broj 01-130/93 od 20.05.1993.g,(ovjerena kopija)
36. Dnevni izvještaj BVP 4.Korpusa broj 01/P-5-03-73/93 od 27.05.1993.g., (ovjerena kopija)
37. Naredba BVP 6.Korpusa od 07.02.1994.g., (ovjerena kopija)
38. Spisak pripadnika BVP 4.Korpusa broj 01/P-09-295/94 od 22.02.1994.g.,ČVP Konjic pod brojem 35.Gakić Esad,Obezbjeđenje Musala pod brojem 8.-Žilić Ramo (ovjerena kopija)
39. Spisak zatvorrenika srpske nacionalnosti koji se nalaze u Musali na dan 23.8.1993.g.(red.broj 46-Kuljanin Dragan)
40. Spisak zatvorrenika srpske nacionalnosti koji se nalaze u Musali na dan 1.10.1993.g.(red.broj 44-Kuljanin Dragan)
41. Spisak zatvorrenika srpske nacionalnosti koji se nalaze u Musali na dan 27.5.1993.g.(red.broj 40-Kuljanin Dragan)
42. Spisak zatvorrenika hrvatske nacionalnosti koji se nalaze u Musali na dan 23.8.1993.g.(red.broj 68-Erenda Ivo, red.broj 118-Knežević Zdravko)
43. Spisak zatvorrenika hrvatske nacionalnosti koji se nalaze u Musali na dan 1.10.1993.g.(red.broj 67-Erenda Ivo, red.broj 116-Knežević Zdravko)
44. Nalaz i mišljenje dr Kozomara Davorina o težini tjelesnih povreda oštećenika Knežević Zdravka od 21.05.2014.g. sa pratećom medicinskom dokumentacijom,
45. Izvod iz kaznene evidencije za lica Gakić Esad i Žilić Ramo.
46. Analiza prikupljenih podataka o stradanju Srba u općini Konjic(ovjereni haški broj)

47. Krivična prijava Republike Srbije MUP direkcija policije Uprava kriminalističke policije , služba za otkrivanje ratnih zločina broj KU-150/13 od 16.9.2013.g., koja je putem Sporazuma o saradnji u progonu učinilaca krivičnog djela Ratnog zločina od strane Tužilaštva za ratne zločine republike Srbije prosljeđena Tužilaštvu BiH, sa priložima

Nakon analize prikupljenih dokaza tokom istrage kako subjektivnih tako i objektivnih, kako pojedinačno tako i u međusobnoj vezi, Tužilaštvo BiH smatra da postoji dovoljno dokaza da su osumnjičeni Ramo Žilić i Esad Gakići počinili krivična djela koja im se ovom optužnicom stavljaju na teret, te stoga Tužilaštvo BiH smatra da je ova optužnica u potpunosti osnovana, te predlaže da sudija za prethodno saslušanje potvrdi ovu optužnicu.

Ukoliko taj sud potvrdi ovu optužnicu,

P R E D L A Ž E M O

Da Sud BiH na osnovu člana 27 a ZKP BiH prenese vođenje ovog postupka mjesno nadležnom sudu,

Ovo Tužilaštvo, uzimajući u obzir Kriterije za pregled predmeta Ratnih zločina koji čine sastavni dio Strategije za rješavanje predmeta Ratnih zločina, usvojene dana 29.12.2008.godine, smatra da u konkretnom slučaju postoji niz važnih razloga zbog kojih bi vođenje ovog postupka trebalo prenijeti mjesno nadležnom sudu na čijem je području krivično djelo izvršeno i to:

Težina krivičnog djela i svojstvo učinitelja

Nakon provedene istrage, Tužilaštvo BiH je utvrdilo postojanje osnovane sumnje da je učinjeno krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, a koje se ogleda u nečovječnom postupanju prema **trojici** zatvorenika, pri tome im nanoseći velike patnje i povrede tjelesnog integriteta ali ipak nije riječ o sistematskom i masovnom zločinu. Djela su izolovani slučaj nasilja i nisu rezultat planiranog djelovanja učinitelja. Istraga je pokazala da su osumnjičeni djelovali kao neposredni učinitelji krivičnog djela i u vrijeme izvršenja inkriminirane radnje nisu vršili nikakvu

komandnu dužnost, u pitanju su obični vojnici bez posebnog čina, te nisu imali direktnu odgovornost za provođenje poštivanja pravila Međunarodnog humanitarnog prava.

Takođe, nitko od saslušanih svjedoka nije tražio da svjedoči pod zaštitnim mjerama, te ništa ne ukazuje da bi se vođenje postupka, pred mjesno nadležnim sudom, moglo negativno odraziti na povratak raseljenih lica ili rezultirati narušavanjem javnog reda i mira.

U skladu sa Kriterijima za ocjenu složenosti predmeta, krivično djelo koje se stavlja osumnjičenim na teret se ne može ocijeniti kao vrlo složen predmet koji bi trebao biti procesuiran od strane Suda BiH.

Prenošenje vođenja postupka na mjesno nadležni sud i procesuiranje pred istim ne bi imalo značajnije posljedice na pitanje povratka raseljenog stanovništva u svoje prijeratne domove, te se nebi doveo u pitanje interes žrtava i šire zajednice za vođenje pravičnog i javnog suđenja, jer se oštećeni, nakon što im je tužitelj najavio kao mogućnost prenošenja vođenja postupka, ne protive prijedlogu za prenošenje vođenja postupka. O toj konstataciji, tužitelj je i sačinio službenu zabilješku dana- 3.3.2014, 15.4.2014.g. i 25.4.2014.g.-kada je i saslušavao svjedoke oštećene.

Potrebno je napomenuti da ovaj predmet nije preuzet od strane Suda BiH u skladu sa članom 449. stav. 2 ZKP BiH.

Razlozi ekonomičnosti:

Osumnjičeni imaju prebivalište na području općine Konjic, te bi iz navedenog razloga procesuiranjem ovog krivičnog predmeta pred Tužiteljstvom Hercegovačko - Neretvanskog kantona u Mostaru bilo u najvećoj mjeri ispoštovano načelo ekonomičnosti.

Razlozi efikasnosti:

Činjenica je da su kapaciteti i kadrovska popunjenost kako Tužilaštva BiH, tako i Suda BiH, u ovom momentu nedovoljni za brzo i efikasno procesuiranje predmeta ratnih zločina, posebno kada se ima u vidu s jedne strane, ogroman broj predmeta u fazi istrage koji zahtijevaju puni angažman tužitelja, a s druge strane, obavezu Suda da za svako suđenje po optužnici za ratne zločine formira sudsko vijeće. Pored toga, svi tužitelji Posebnog odjela za ratne zločine Tužilaštva BiH, intenzivno rade na okončanju što većeg broja istraga ratnih zločina, pa se može očekivati i podizvanje novih

optužnica, što bi također opteretilo Sud. Nasuprot tome, sudovi u Fedraciji BiH, nisu opterećeni tolikim brojem predmeta ratnih zločina, kao što je to slučaj na Sudu BiH.

U konkretnom slučaju, ne radi se o vrlo složenom predmetu, a radnje za koju se terete osumnjičeni su radnja činjenja, dok su posljedice predmetnog krivičnog djela blaže nego što je to kod većine predmeta koji se preocesuiraju pred Sudom BiH.

Stoga smatramo da bi i mjesno nadležni sud u konkretnom predmetu mogao provesti potpun, kvalitetan i efikasan krivični postupak.

Slijedom navedenog, predlažemo da Sud BiH temeljem člana 27. A ZKP BiH, donese Rješenje kojim vođenje ovog postupka prenosi na mjesno nadležni sud.

Polazeći prvenstveno od prava optuženog da mu se sudi bez odlaganja, odnosno Odredbe člana 13. ZKP-a posebno stava 2. koji obavezuje sud da spriječi svaku zloupotrebu prava koja pripadaju osobama koje učestvuju u postupku, ali i člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima koji obezbjeđuju pravo na fer suđenje – suđenje u razumnom roku, smatramo opravdanim usvajanjem našeg prijedloga kao osnovanim.

**Tužilaštvo/Tužiteljstvo BiH
Tužilac**

Sanja Jukić